

ningen, er at faae en saa fri Afbenyttelse af Bordenes som muligt. Jeg troer, at det vil være til Gavn for Agerbruget, og jeg troer tillige, at en saadan Lovgivning vil være stemmende med de Grundsetninger, som man ellers ved enhver Leilighed gjør sig til Talsmand for her i Thinget, nemlig, at man bør overlade til Børgerne selv at vurdere, hvad der passer bedst til deres Tarv. Paa den anden Side er jeg imidlertid heller ikke blind for, at den Regel, som jeg i og for sig vilde anfæ for at være rigtig og naturlig, nemlig Ophævelsen af den saakaldte mildere Fæstetvang paa Bønderjord, ikke i dette Dieblif vil kunne lade sig gennemføre uden at medføre en tildeels begrundet Frygt for de Følger, som denne Ophævelse kunde have; men det forekommer mig ogsaa, at den Betænkelse, man vilde kunne nære ved en Lovforanstaltning, som uden Videre og strax hævede den mildere Fæstetvang, virkelig måa bortfalde efter den Maade, hvorpaa Sagen er foreslaaet, ordnet i Lovforslaget's § 1, at nemlig Ophævelsen først indtræder 20 Aar efterat hver enkelt Gaard har været i Enkeltmands Besiddelse. Det forekommer mig at være gienfynligt, at forsaavidt Bordenes virkelig vilde faae større Værdi, naar denne mildere Fæstetvang hæves, end de have, saalænge den paahviler dem, saa vil den forøgede Værdi, som maatte blive Følgen af Fæstetvangens Ophævelse, komme de enkelte tilkommende Besiddere af Bøndergaardene tilgode; jeg troer derimod, at man maag være overmaade mistænksom for af denne Foranstaltning at kunne udlede en Hensigt til at vilde begunstige de nuværende Eiere af Fæstegobset ved Salget af dette. Naar en æret Rigsdagsmand (Johansen) iøvrigt særligt har udtalt sin Misfor nøielse med den sidste Deel af § 2, da forekommer det mig, at der allerede fra en anden Side er gjort opmærksom paa, at det er en fuldkommen Bildfarelse, naar han har meent, at der i § 1 indeholdtes en Udtalelse om, at det skulde være tilladt at sammenlægge 3 Bøndergaarde; det staaer der aldeles Intet om i § 1 (Johansen). Maa jeg bede om Dybet!). — Med Hensyn til § 3, skal jeg tillade mig at gøre opmærksom paa, at jeg vel i og for sig ikke kan have noget Bæsentligt at erindre mod den

Bestemmelse, som denne Paragraph indeholder; men det synes mig dog at være tvivlsomt, hvorvidt det virkelig vil vise sig hensigtsmæssigt paa den Maade, saa at sige, at lappe paa det gamle Fæsteforhold. Jeg troer, at saaledes som Paragraphen er, vil man for en Deel forandre Charakteren af Fæsteforholdet, og det turde vel være, at en saadan Forandring af dets Charakter kunde have bethydeligere Følger, end man tænker sig. Den ærede Rigsdagsmand for Holst Amt's 2den Valgkreds (Tscherning) — der forøvrigt ved at omtale denne Paragraph brugte en Udtalelse, som jeg mærkede mig, fordi den ganske stemmer overens med Noget, som jeg tidligere under Behandlingen af Stempeloven udtalte, men som dengang mødte Modsigelse, nemlig, at nu kunde den ikke længer være Tale om noget Thendeforhold, eller personligt underordnet Forhold mellem Jorddroten og Fæstebonden, den nævnte ærede Rigsdagsmand yttede endvidere, at efter som der ikke længere kunde være Tale om et saadant Thendeforhold mellem Huusbonden og Fæstebonden, forekom det ham at være det Naturlige, at man naar Fæstebonden bøde inden de 30 Mars Udløb, uden Videre overlod til hans Familie at besørge Gaarden bestyret og drevet paa sædvanlig Maade indtil denne Termins Udløb. Jeg kan meget godt forstaae denne Betragtning af Forholdene, hvoraf han ogsaa gjorde Anvendelse med Hensyn til den senere § 7; man seer heri kun en videre Udførelse af den Tanke, som er nedlagt i § 3. Men den fulde Conseqvents af denne Tanke er imidlertid den, at man overhovedet sætter Forpagtningscontracter istedetfor Fæstecontracter; hvorvidt dette nu vilde være heldigt, navnlig for Bønderstanden, gjenemgaaende at sætte Forpagtningscontracter istedetfor Fæstecontracter, derom tør jeg ikke udtale nogen Mening, idet jeg erkjender, at jeg ikke besidder tilstrækkelig Sagkundskab for at kunne udtale nogen Dom i denne Retning. Men jeg skal dog tillade mig at gøre opmærksom paa, om man ikke ved eenfaldigen at hæve den Hazard, som ligger i Fæsteforholdet, i en Retning, medens man lader den blive staaende i den anden Retning, kunde foranledige, at den Part, i hvis Favør Hazarden ikke hæves, kunde blive